

Jeroen Terlingen

Lefmeid

Het levensverhaal van
Manon Lammertink - FLeer

CIP GEGEVENS

LEFMEID, het levensverhaal van Manon Lammertink – Fleer

ISBN/EAN 978 94 9324 080 3

NUR 695

© Jeroen Terlingen 2022

Druk: JouvBoekdrukkerij.nl

Omslag: Ida Rouwenhorst

Foto omslag: Romano Lammertink

Correctie: Ingrid Cramer

Eerste druk: januari 2022

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

Voorwoord	5
1 Brommers kiek'n	7
2 Branie en onverzettelijkheid	17
3 Loodgieter	25
4 Niet neul'n	33
5 Ruwe bolster	43
6 Nieuwe start	51
7 The Magnificent Seven	59
8 Spagaat	67
9 Reddende engel	75
10 Moederschap	83
11 Blunders	91
12 Rondreis door de hel	101
13 Loopgravenoorlog	109
14 Echternach	117
15 Epiloog	127
Verantwoording	135

Vooraf

‘Lefmeid’ is de biografie van Manon Lammertink – Fleer (1977). Zij werd in de 44 jaar van haar bestaan met een overmaat aan tegenslagen geconfronteerd. Haar onstuitbare wil om ‘ertoe te doen’ – voor haar gezin, haar familie, haar vrienden en voor de samenleving – was keer op keer de voornaamste drijfveer om vol te houden.

Hoe kun je van betekenis zijn en blijven voor jezelf en voor anderen ondanks een nierziekte, een vergroeide ruggengraat, drie keer kanker, vruchtbaarheids- en immuniteitsproblemen, schildklier- en hartschade?

Om een antwoord te kunnen geven op die vraag zette Manon haar levensverhaal op papier. Daarmee wilde ze greep krijgen op gebeurtenissen die verwarring en ergernis veroorzaakten. Tegelijkertijd houdt ze medische beroepsbeoefenaren een spiegel voor, waarin zij met het effect van hun handelen – of het uitblijven daarvan – worden geconfronteerd.

De behandeling van een patiënt raakt altijd diverse medische disciplines en beïnvloedt veel meer dan alleen de fysieke kwaliteit van leven. Van artsen en verpleegkundigen mag worden verwacht dat zij oog hebben voor de hele mens en hun patiënten met bezieling tegemoet treden. Helaas is dat niet altijd het geval. Het uitzonderlijke verhaal van Manon Lammertink laat zien hoe dokters haar leven hebben gered, maar de kwaliteit daarvan ook aantastten door een gebrek aan empathie en alertheid.

In ‘Lefmeid’ legt Manon de uitersten bloot van de medische gedragingen die zij meemaakte. Van gedrevenheid tot desin-

teresse. Ze toont overtuigend aan dat het de mens zelf is die – ongeacht de omstandigheden – bepaalt of het leven de moeite waard is of niet. Met haar verhaal bewijst ze anderen een dienst door te laten zien dat dapperheid en doorzettingsvermogen geweldige hulpmiddelen zijn om de kwaliteit van je leven op peil te houden – juist als je ziek bent. En dat die bewonderenswaardige eigenschappen je ook in een valkuil kunnen lokken. Voor je het weet begin je aan een *mission impossible*, omdat je gewend bent datgene te bereiken waarop je je zinnen hebt gezet.

Voor de totstandkoming van dit boek ben ik dank verschuldigd aan de Stichting Pieter van Foreest, die de research, het schrijven en de uitgave financieel mogelijk maakte.

Om het verhaal van Manon te kunnen vertellen, waren gesprekspartners onmisbaar, die in de verantwoording op pagina 135 staan vermeld.

Op deze plek wil ik er vier met name noemen:

Manon Lammertink–Fleer en Romano Lammertink voor hun vertrouwen, openhartigheid en gastvrijheid.

Peter Huijgens, die het contact met Manon tot stand bracht en waardevolle bijdragen leverde aan het manuscript.

Ingrid Cramer als eerste lezer en kritische eindredacteur, die mij bovendien in staat stelt te doen waartoe ik op aarde ben: schrijven.

Utrecht/Montepulciano, 2021/2022

Jeroen Terlingen

Hoofdstuk 1

Brommers kiek'n

Op vrijdagavond was Eetcafé De Ster in de Grotestraat in Goor een magneet voor jonge mensen. Voor meiden zoals Manon Fleeer, die doordeweeks op haar bloedrode Vespa naar Hengelo snorde. Daar volgde ze bij het ROC een opleiding als apothekersassistente.

Café De Ster was ook een trekpleister voor jongens als Romano Lammertink, die in de standbouw werkte. Ieder weekend kon je hem op het sportcomplex van de Goorsche Football Club vinden. Daar coachte hij op zaterdag een jeugdteam, voordat hij op zondag zelf met het eerste elftal een wedstrijd moest spelen. Dat betekende dat hij zich 's avonds een beetje moest inhouden, wilde hij de volgende dag fit op het veld verschijnen.

De Ster was een begrip in Goor. Niet alleen voor jongeren die er kwamen sjansen, poolen of darten. Maar ook voor de bestuurders van de plaatselijke politiek en het verenigingsleven, die in een van de achterkamers hun vergaderingen organiseerden. Voor inwoners die iets te vieren hadden, die wilden trouwen of moesten begraven. En sinds mensenheugenis ook voor de leden van sociëteit De Harmonie, die er op de eerste woensdag van de maand de wereld bespraken en die het liefste naar hun hand wilden zetten. Van hun bijeenkomsten zijn de verslagen bewaard gebleven. Op 8 maart 1876 schreef het bestuur van De Harmonie een bijzondere ledenvergadering uit, omdat één van de personeelsleden geweigerd had om een lid behulpzaam te zijn bij het aansteken van zijn sigaar en het ophouden van zijn jas. Het zou een van de Janninks geweest

kunnen zijn, die de lokale textielindustrie groot maakten. Of misschien was het wel Thomas Ainsworth, de oprichter van de eerste Twentse weefschool, die in Goor was gevestigd.

Vanaf de oprichting viel het interieur van De Ster het beste te omschrijven als 'duister'. Wanden, vloeren en plafonds bestonden uit donkerbruine planken, balken en lambrisering. Het enige licht kwam van een paar hanglampen boven de bar. Daarvandaan kon je nauwelijks zien hoe op emaille platen aan de wand een bok een dienblad met glazen Grolsch presenteerde of hoe Twentsch Kuiernat werd aangeprezen door een rondborstige pin-upgirl. Juist die donkere ruimte buiten de halve schemerkring rondom de bar intrigeerde de Goorse jeugd. Daar viel het niemand op als je voetje vrijde en kon een hand gemakkelijk verdwalen.

Vrijdag de 15^e hadden Manon Fleer en Romano Lammertink in De Ster alleen maar oog voor elkaar. Het viel niet altijd mee om over het geluid van de *Red Hot Chili Peppers* heen te komen, maar dat was juist fijn: dan moest je dicht naar elkaar toe om je verstaanbaar te maken. Manon was negentien jaar en blij verast dat de vijf jaar oudere Romano liet merken hoe aardig hij haar vond. Hij was een populaire voetballer uit de gemeente met donkere krullen, in trek bij menige single. Het kwam die avond zelfs van 'brommers kiek'n', zoals Tukkers zoenen noemen.

'Zie ik je morgenavond in De Batse?' had Romano bij het afscheid gevraagd. In dat café – op de hoek van de Grotestraat en de Waterstraat – verzamelde zich in het weekend de vaste aanhang van zijn club GFC. Manon beloofde te zullen komen. Ze hoopte dat ze dan verder zouden gaan met waar ze die avond waren gebleven.

Zaterdag 16 maart 1996 was een bewolkte en frisse dag. De NOS zond vanuit Hamar in Noorwegen het WK-afstanden uit. Annemarie Thomas werd schaatskampioen op de 1000 meter en Jeroen Straathof won goud op de 1500 meter bij de heren. Achter de kassa bij de C1000 was Manon Flee de hele dag afgeleid. Doorgaans trapte ze in haar bijbaan graag lol met haar collega's en vond ze het leuk om over de foto's te fantaseren, die ze kon bespieden in de portemonnees van de klanten die bij haar afrekenden. Maar die zaterdag moest ze doorlopend denken aan de knul die ze de avond daarvoor in De Ster had gekust. Zou hij haar net zo leuk vinden als zij hem? Met voetbal had ze niet zoveel, ze hockeyde liever. Thuis waren ze voor Twenthe, de van oudsher rooms-katholieke voetbalvereniging in haar woonplaats. Als ze wat met Romano wilde, zou ze toch eens een thuiswedstrijd van GFC moeten bezoeken.

Goor – nog zelfstandig voordat in 2001 met Markelo, Diepenheim en Delden de gemeente Hof van Twente werd gevormd – had aan het einde van de vorige eeuw ongeveer 10.000 inwoners en er waren drie bloeiende voetbalclubs actief. De oudste, GFC van Romano, had bijna 700 leden. Bij VV Twenthe waren 650 leden aangesloten. Het van oorsprong socialistische SC Hector telde 600 leden. Toen de levensbeschouwelijke scheidslijnen in de samenleving grotendeels verdwenen, werden met regelmaat pogingen in het werk gesteld om een fusie tot stand te brengen. Zonder succes. Zo gauw officiële gesprekken op gang kwamen, verschenen in Goor leuzen op blinde muren als '*GFC zelfstandig*', '*VV Twenthe alléén door*' of '*Hector onafhankelijk*'.

Café De Batse (Twents voor *schep*) was het tweede clubhuis van GFC, dat kon niet missen. Alle wanden van het café, waar ook de plaatselijke biljartclub domicilie had, waren behan-

gen met ingelijste krantenpagina's met wedstrijdverslagen en foto's van elftallen.

Vanaf hun binnenkomst zochten Manon en Romano elkaar op en sloten ze de rest van de wereld buiten. In hun herinnering waren de uren voorbij gevlogen toen ze elkaar tegen sluitings-tijd één vraag stelden.

Manon: 'Hebben we nu verkering?'

Romano: 'Kom je morgen?'

Beide vragen werden bevestigend beantwoord.

Van de wedstrijd die Romano zondag 17 maart speelde, kan Manon zich alleen de uitslag herinneren: 2 – 2. Wel weet ze nog precies dat Romano's elftal tijdens de derde helft in de kantine van Sportpark Van Heeckeren vrolijk bier zat te hysen. En dat de hele groep 'kusje, kusje, kusje' begon te scanderen toen ze naar huis wilde gaan.

Met zo'n uitdaging moest je net bij Manon Flear aankomen. Ze draaide zich om bij de klapdeuren, liep terug en zoende Romano vol op zijn mond voor het front van zijn vrienden. Diezelfde avond gingen ze samen naar de bioscoop in Hengelo, maar de film ging aan haar voorbij. Twee weken later, op zondag 31 maart, was Manons vader jarig en nam ze haar nieuwe liefde voor het eerst mee naar huis. Van haar vriendje Bas – met wie ze in Oldenzaal carnaval had gevierd – had ze toen al afscheid genomen. Thuis vertelde ze dat hij háár had gedumpte. Manons moeder vond dat zo zielig dat ze haar dochter geld gaf om samen met haar vriendinnen troost te zoeken.

Dat Manon Flear en Romano Lammertink als magneten naar elkaar toe werden getrokken, had alles te maken met hun voorgeschiedenis.

De vader van Manon, Peter Flear, was als veertienjarige jongen in ondiep water gedoken en had daar een dwarslaesie aan overgehouden. De breuk in zijn wervelkolom had hem aanvankelijk halfzijdig verlamd. Dankzij een ingewikkelde operatie herstelde zijn mobiliteit enigszins, maar later kreeg hij toch weer zoveel klachten, dat hij op 40-jarige leeftijd zijn werk als personeelsfunctionaris bij Stork in Hengelo moest beëindigen. Manons moeder, Ine Zwienenberg, werkte in de verpleging in het Juliana Ziekenhuis in Hengelo. Vanaf het moment dat Peter hele dagen thuis was, ging zij in de avonddienst werken en nog later in de nachtdienst. Peter zorgde ervoor dat de kinderen op tijd in bed lagen en dat zij overdag kon slapen.

Romano werd geboren in Hengelo en woonde een jaar in Enschede. Toen hij twaalf jaar was, verhuisde het gezin Lammer-tink naar Erica, omdat zijn ouders daar een café overnamen. Toen dat geen succes werd, wilde vader Harry terug naar zijn geboorteplaats Goor. Daar kon hij – na een tussenstap als kok in een hotel in Odoorn – een cafetaria overnemen in het plaatselijke zwembad. Romano bezocht de LEAO en ging daarna naar de Middelbare Detailschool.

Romano's moeder leed al een tijdje aan epilepsie en op een zaterdag was ze bij een aanval hard op haar hoofd gevallen. Uit bezorgdheid wilde Romano die avond bij haar blijven, maar op aandrang van zijn moeder vertrok hij toch. Toen hij thuiskwam bleek ze in het ziekenhuis te zijn opgenomen en werd hij halsoverkop met zijn beide zusjes bij familie in Hengelo ondergebracht. 's Nachts vertelde zijn vader hem dat zijn moeder was overleden en dat de artsen een tumor in haar hoofd hadden ontdekt die zo groot was als een sinaasappel.

Romano werd verteerd door verdriet omdat hij geen afscheid

van zijn moeder had kunnen nemen en door schuldgevoel, omdat hij die avond niet was thuisgebleven. Hoewel het antwoord vermoedelijk 'nee' luidde, vroeg hij zich jarenlang af of zijn aanwezigheid iets aan de situatie had kunnen veranderen.

Romano was van huis uit geen prater. Toch merkte Manon bij hun eerste kennismaking hoe hij nog altijd gebukt ging onder het verlies van zijn moeder. Zijn vader had een nieuwe relatie gekregen en Romano had het thuis niet erg naar zijn zin. Belangstelling voor school kon hij niet meer opbrengen. Voetballen deed hij graag, maar waarom zou je tijd en moeite investeren in de toekomst? Die kon je van het ene moment op het andere zomaar worden afgepakt. Manon was het met zijn defaitisme oneens. Ze vertelde over de ziekte van Hodgkin, waarmee zijzelf nog maar twee jaar geleden was geconfronteerd. Na een reeks intensieve bestralingen was ze genezen van deze zeldzame vorm van lymfklierkanker en lachte het leven haar weer toe.

Romano vond de haast achteloze manier waarop zijn vriendin vertelde over de mantelveldbestraling die ze had ondergaan nogal stoer. Zij had de behandeling zó gepland dat ze haast geen lessen hoefde te verzuimen van haar opleiding als apothekersassistente. Wat Manon in haar leven ook overkwam, 'het viel allemaal wel mee'. Inmiddels liep ze stage in Hengelo, nadat ze eerst op snuffelstage bij de apothekers Jan en Angela Trooster in Goor was geweest en daarna tien weken in Markelo stage had gelopen. Bij apotheek Berflo Es in Hengelo dacht het personeel dat haar nieuwe vriend een buitenlander was, maar Romano was een rasechte Tukker, aangelengd met een scheutje Drentse achterdocht.

Hoewel het echtpaar Trooster eigenlijk geen vacature had, bo-

den de apothekers Manon onmiddellijk een baan aan toen ze hoorden dat hun collega in Markelo hun stagiaire na haar opleiding in dienst wilde nemen.

‘We hadden haar tijdens haar stage leren kennen als een pienter, hardwerkend meisje dat bij ons paste’, herinneren zij zich. ‘Dat ze twee jaar daarvoor lymfklierkanker had gehad, vonden we geen enkel bezwaar. Stel je voor dat je als werkgever geen plaats meer wilt inruimen voor iemand die ernstig ziek is geweest. Daarmee doe je niet alleen ex-patiënten tekort, maar jezelf ook. Ziek worden kunnen we allemaal.

Toen Manon bij ons werkte werd zij opnieuw met fysieke tegenslag geconfronteerd. Wij hebben toen met bewondering gezien hoe moedig zij zich door die moeilijke periode heen-sloeg en haar gesteund waar we konden.’

Ook 27 jaar later is het standpunt van Angela en Jan Trooster nog steeds bijzonder. Uit een onderzoek van de Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties (NFK) uit 2018 blijkt dat Nederlandse werkgevers, leidinggevend en collega’s over het algemeen weinig begrip opbrengen voor werknemers die in het verleden kanker hebben gehad. Een kwart van alle kankerpatiënten verliest tijdens of na de behandeling hun baan. Soms omdat ze er zelf genoeg van hebben, maar meestal omdat hun werkgever van hen af weet te komen.

De NFK heeft een speciale website gelanceerd (kankerenwerk.nl), waarop werkgevers, zzp’ers en werknemers informatie, handvatten en tips kunnen vinden over hun rechten en plichten, werkhervatting en re-integratie. Maar het beste zou zijn als de behandelend arts de werkgever zou informeren over de ziekte en behandeling en vooral over mogelijke toekomstverwachtingen. Helaas gebeurt dit zelden.

Net als het echtpaar Trooster bewonderde Romano Manons moed en doorzettingsvermogen bij pech en narigheid. Manon was onder de indruk van Romano's begrip voor haar situatie en kon zich goed voorstellen dat hij geborgenheid zocht door wat hij thuis had meegemaakt. Zo gauw hij kon, was Romano het ouderlijk huis ontvlucht door bij de marine te tekenen. Toen hij erachter kwam dat de militaire bevelsstructuur hem niet zinde, deserteerde hij, maar de marechaussee haalde hem terug. Toen hij zijn tijd had uitgediend, werd hij standbouwer bij Expovorm in Almelo. Voor dat werk moest hij naar beurzen in heel Europa reizen. Dat beviel hem uitstekend, dan was hij onafhankelijk en veel weg van huis.

Van oudsher was Manon gewend om samen met haar ouders, haar oudere zus Daniëlle en haar jongere broer Michel vakantie te vieren in het Franse *Le Muy*. Maar in de zomer van 1997 ging ze niet mee. Samen met Romano zwaaide ze de rest van de familie vrolijk uit en bleven zij met zijn tweetjes achter in het ouderlijk huis aan de Blauwververij nr. 14 in Goor. En nog een paar maanden later – anderhalf jaar na hun kennismaking in Café De Ster – besloten ze te gaan samenwonen.

‘Laten we maar een huisje of een appartement kopen,’ stelde Romano voor. ‘Mocht het niet lukken tussen ons twee, dan kunnen we dat altijd weer van de hand doen.’

De financiële afhandeling van de nieuwe woonruimte ging onverwachts gemakkelijk. Toen maatschappij Interpolis bij nader inzien geen levensverzekering wilde verstrekken aan Manon als ex-kankerpatiënt, waren de hypotheekcontracten al ondertekend. De plaatselijke Rabobank had zich vergaloppeerd en

was zo sportief de overeenkomst niet aan te vechten.

Manon en Romano gingen wonen in een flat aan de Van Heeckerenweg nr. 8, een nieuwbouw blokkendoos aan de rand van Goor. Vanuit hun tuintje kon je precies op het hoofdveld kijken van de Goorsche Football Club, waar een groot deel van het leven van Romano zich afspeelde. Aan trouwen moesten ze niet denken. Een geldverslindende bruiloft met feestjurk en smoking was niet aan hen besteed. Ze hadden genoeg aan elkaar.

